

Avesta kommun

Rektorn vid Markusskolan

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Markusskolan
i Avesta kommun

Tillsyn i Markusskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Avesta kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Markusskolan besöktes av Skolinspektionen den 14 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Markusskolan är centralt belägen i Avesta kommun och är en skolenhet med förskoleklass, fritidshem och årskurserna 1-6. Skolan har vid tillsynstillfället 47 elever i förskoleklass och 244 elever i grundskolans årskurs 1-6. Skolan bedriver också grundsärskola integrerad i grundskolan. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor (utvecklingsledare). Fritidshemmet bedöms i separat beslut avseende hela kommunens ansvarstagande för den verksamheten.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

I Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för ämnesprovet i matematik läsåret 2013/14 redovisas resultaten i samtliga delprov. SIRIS visar att andelen elever som nådde kravnivån varierar mellan 84 procent och 94 procent. Lägst resultat uppnåddes i delprovet "Mätning längd, proportionella samband". I jämförelse med riket var Markusskolans redovisade resultat lägre i tre av delproven.

I det nationella ämnesprovet i svenska läsåret 2013/14 redovisas resultat för samtliga delprov och det framgår att mellan 82 och 94 procent av eleverna nådde kravnivån. Lägst resultat uppnåddes i delprovet "läsa faktatext". Skolans resultat var lägre i fem redovisade delprov jämfört med riket.

Av skolans egen redovisning för läsåret 2013/14 framgår att 75 procent av eleverna bedömdes uppnå kunskapskraven i matematik i slutet av årskurs 3. I svenska uppnådde 88 procent av eleverna kunskapskraven och i svenska som andraspråk var motsvarande siffra 80 procent. När det gäller de samhällsorienterande ämnena och de naturorienterande ämnena nådde enligt skolans egen sammanställning 95 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/2013 visar att andelen elever i årskurs 6 som minst uppnådde kunskapskraven för betyget E i alla ämnen varierar mellan som lägst 61 procent (kemi) till 100 procent. I ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd uppnådde 100 eller nästintill 100 procent minst kunskapskraven för betyget E. I

övriga ämnen var andelen elever i skolan som minst nått kunskapskraven för betyget E lägre än i riket.

Den genomsnittliga betygspoängen var läsåret 2012/2013 högst i ämnena slöjd (15,3), bild (13,9) och musik (13,4). Lägst var den genomsnittliga betygspoängen i ämnena kemi (6,7), samhällskunskap (8,6) samt i religionskunskap och teknik (8,9). I samtliga ämnen, ämnet bild undantaget, är betygspoängen för skolans elever lägre än genomsnittet i riket.

Skolans egen redogörelse över elevernas måluppfyllelse för vårterminen 2014 i årskurs 6 visar att mellan 57 och 100 procent av eleverna nådde kunskapskraven beroende på ämne. Lägst måluppfyllelse var det i kemi (57 procent), religion (66 procent) samt historia och samhällskunskap (69 procent). I ämnet svenska som andraspråk nådde ingen elev kunskapskraven.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att det på Markusskolan bedrivs en verksamhet som i många delar uppfyller de krav som ställs i författningarna. Rektorn tar ansvar som pedagogisk ledare och har god kännedom om verksamheten. Av tillsynen framgår bland annat att det vid skolan finns ett pågående systematiskt kvalitetsarbete där rektorn tillsammans med lärarna följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat och verksamhet i övrigt. Skolan har i stor utsträckning engagerade lärare och pedagoger som har ett positivt förhållningssätt till eleverna samt en välfungerande elevhälsa som arbetar både förebyggande och främjande inom sitt uppdrag. Skolinspektionen bedömer dock att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att utveckla sitt arbete inom några områden. Elevernas kunskapsresultat ligger i flera avseenden under genomsnittet i riket och skolan måste vidta åtgärder för att höja elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionen bedömer också att skolan inte är avgiftsfri. De fruktstunder som anordnas för de yngre eleverna och som innebär att eleven varje dag ska ta med sig egen frukt till skolan uppfattas som obligatorisk av vårdnadshavarna och eleverna och kan inte betraktas som en obetydlig kostnad då det är en återkommande utgift för vårdnadshavarna. Vidare behöver skolan ta fram en gemensam plan för arbetet med att erbjuda eleverna tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Avesta kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Avesta kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Säkerställa att utbildningen är avgiftsfri.
- Ge alla eleverna tillgång till personal med kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Avgiftsfri utbildning

Rätten till en likvärdig utbildning av hög kvalitet får aldrig vara beroende av en enskild persons ekonomiska förutsättningar. Utgångspunkten i skollagen är därför att utbildningen i förskoleklassen och grundskolan ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Med obetydlig kostnad menas enligt förarbetet till skollagen främst kostnader för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel, en mindre entréavgift till ett museum eller liknande. Enligt förarbetet måste utgångspunkten vara att finansieringen av skolresor ska ske genom kommunala medel eller att elever helt frivilligt samlar in pengar till kostnaden om resan innebär mer än en obetydlig kostnad. Det är inte förbjudet att låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever, oavsett om en elevs vårdnadshavare väljer att bidra eller inte. Enligt förarbetet är det med hänsyn härtill inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte vill betala dessa aktiviteter (prop. 2009/10:165 s. 374-375).

Tillsynen visar att det i utbildningen förekommer inslag som medför en upprepad kostnad för eleverna som inte kan anses vara obetydlig. I intervjuer med eleverna på Markusskolan framkommer att de dagligen har så kallade fruktstunder. Detta innebär för de yngre barnen, till och med årskurs 3, att de vid en bestämd tid varje dag sitter samlat och äter sin medhavda frukt. De barn och elever som inte har med sig någon frukt kan, enligt eleverna, bli bjudna av en

kompis annars får de klara sig utan. Enligt eleverna erbjuds de i enstaka fall frukt från skolan om de har glömt att ta med hemifrån.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen fått information om kravet på att barnen ska ha med sig en frukt till skolan varje dag. Skolinspektionen har också fått uppgift om att det finns en uppfattning hos vårdnadshavare att i de fall barnen inte har med sig frukt blir de tillsagda om det under utvecklingssamtalen.

Rektorn medger i intervjun att eleverna uppmanas att ha med sig en frukt till fruktstunden varje dag, men menar att det inte är meningen att det ska upplevas som obligatoriskt. Rektorn säger också att hon ska förtydliga detta för elever och föräldrar och att fruktstunden också ska organiseras på ett annat sätt så att ingen elev ska känna att de inte får vara med.

Skolinspektionen bedömer att skolan anordnar en verksamhet som inte alla elever likvärdigt kan delta i. De elever som inte har med sig en frukt får inte alla gånger en frukt från kamrat eller från skolan och kan därmed inte fullt ut delta i den pedagogiska verksamhet som skolenheten organiserar. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla vikten av att skolan inte skapar situationer där elever kan uppleva ett utanförskap.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans mål ska vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Av läroplanen framgår också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Av Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) framgår att lärare i sin undervisning bör ge eleverna möjlighet att utveckla en förståelse för hur kunskaper i ämnet kan ha betydelse i arbetslivet och på så sätt utgöra ett underlag för deras framtida studie- och yrkesval.

Tillsynen visar att eleverna inte har tillgång till personal med kompetens att vägleda eleverna inför framtida utbildning och yrkesval. I intervjuer med rektor och lärare framkommer det att det på skolan inte finns någon medveten

planering för hur lärarna eller annan personal ska arbeta med att vägleda eleverna om framtida utbildning och yrkesval. Lärarna uppger att de inom de samhällsorienterade ämnena, till exempel inom ramen för ett temaarbete, arbetar med vilka yrken som finns att välja mellan men att det inte finns någon gemensam plan för detta arbete på skolan.

Rektorn bekräftar i intervju att det i dagsläget inte finns någon konkret plan för arbetet med studie- och yrkesvägledning på skolan. Skolan har dock påbörjat ett arbete kring att ta fram en plan för arbetet med studie- och yrkesvägledning och i intervju med lärarna ges även exempel på att någon lärare använt sig av material som Skolverket tagit fram för arbete med detta.

Sammanfattningsvis visar dock tillsynen att utbildningen inte är avgiftsfri och att skolans arbete med att ge eleverna tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval behöver utvecklas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Avesta kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 8 §, 9 kap. 8-9 §§ s, 10 kap. 10-11 §§ och 2 kap. 29 § skollagen samt Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Beslutsfattare

Ana-Maria Koci Spång
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under en eller flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.